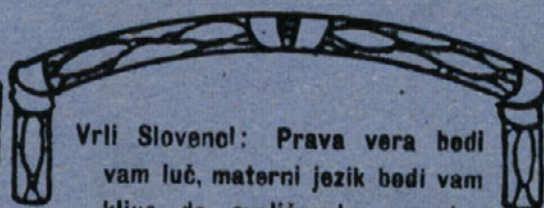


LETO XIII.

ZVEZER 17.



Vrli Sloveni: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.



MARIBOR, 1913.

CIRILOVA TISKARNA.

	Stran
Kornelij	257
Hvaležno srce	258
Rim (svetišče sv. Petra)	261
Iz Balkana	263
Doma in po svetu	264
Pod vaško lipo	265
Spomini starega rokodelca	265
Naprednjaštvo	266
Otroci o pijancu	267
Dekliški vrtec:	
Dekliška zveza in Marijina družba	267
Dobri nasveti:	
Mladenka ob bolniški postelji	268
Društveni glasnik:	269
Drobtinice i. dr. na platnicah.	

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 24. avg. 1913.

Listnica uredništva:

Dol pri Hrastniku. Vsaka številka se redno pošlje. Če katere številke ne dobite, napišite kar na odprt listek belega papirja naslov na »Uprav. Našega Doma v Mariboru« in na drugo stran izjavo: št. . . . N. D. nisem dobila. To se pošlje brez vsake poštne znamke; seveda ne smete dostaviti ničesar drugega kakor svoje ime in bivališče, brez pozdrava in brez kakšnih drugih poročil.

Uganko so prav rešile: Obmejna sestra M. A., Jul. Petrovič (Dunaj) ki piše:
Ne damo ugnati v kozji se rog
Saj smo korajžne od glave do nog,
Bistre glave je slovensko dekle
Uganki pa isti »Naš Dom« je ime;

potem: Tonika Turk (Zadobrava), A. Lešnik (Ranče), Trezika (Braslovče), Marija Hrastnik (Sv. Lovrenc n. M.), Minka Baumgartner (Sv. Marjeta ob Pes.), Neža Valenko, Jozefa Krajnc (Prihova), Katika Bručič (Ljutomer), A. Greif (Sv. Marjeta na d. P.), Trezika Krajnc (Sv. Lovrenc na D. polj.) še prosi za več takih ugank;

Rozina Lamprecht-ova (Ruše), Rezika Jurtela (Maribor), Pepca Hudinska pa piše:

Pepca Senica!
Je zvita glavica,
A jaz si jo bel'la ne bom.
Povem ji naravnost,
Da to je »Naš Dom«!
Zelo sem vesela,
Ko pridem od dela,
Ter vgleдам na mizi »Naš Dom«!
Ga rada prebiram;
Tud' sama študiram,
Da bi pisala kaj za »Naš Dom«!

Nadalje: Florentina Kramberger (Sv. Lenart), Marija Vihar (Fram), Čerič Mara (Fram), Iv. Prislán (Braslovče), Kokolj Marija, Podmenik Marija (Smiklavž), Marija Terglav (Sv. Peter v Sav. dol.), Marica Pesko (Vrbje) piše:

Dekleta bistre smo glave,
In vemo, da »Naš Dom« ti je ime!

Imena rešilk, ki bodo doposlana od 25. avgusta (sklep uredništva) — 1. sept. (ko izide 17. šte. N. D.) objavljena bodo v 18. št. N. D.

„Marijanišče“ v Veržeu izdalo je lepo knjižico pod naslovom: Spomenica na slovesno blagoslovitev Salezijanskega zavoda v Veržeu dne 27. oktobra 1912. Priobčil prof. Fr. Kovačič. Po kratkem uvodu sledi pridiga Lav. knezoškola po dokončani blagoslovitvi Marijinega doma v Veržeu, potem poročilo o delu pri stavbi, o slovesni bla-

goslovitvi, o začasnem salezijanskem zavodu. Potem je imenik vseh udov Marijanišča leta 1912. Knjižico krasi 21 fotografičnih slik. Knjižica naj bo udom in drugim prijateljem v spodbudo, da krepko nadaljujejo in uspešno dovršijo prelepo in za našo školijo preblagonosno delo. Kdor želi to knjižico, naj se obrne na g. priobčevalca v Mariboru ali pa na Marijanišče v Veržeu.

Drobtinice.

Gospodinska šola za kmečka dekleta v Marija Troštu pri Gradcu. Šesti tečaj gospodinske šole za kmeč-

ka dekleta, ki traja 4 mesece, se začne začetkom meseca oktobra t. l. s poukom o zavretju in uporabi sadja.

NAŠ DOM

Štev. 17.

V Mariboru, 1. septembra 1913.

XIII. letnik.

Kornelij.

Povest iz zadnjih dni Jeruzalema.

Konec.

Velikanski cirkus je bil kakor izumrl, najmanjšega glasu ni bilo slišati. Judje obrnejo k zadnji molitvi obličje proti vzhodu; tudi bojazljivci zagrabijo za orožje pri pogledu na sužnje, ki so bili pripravljeni, da poženejo bojazljivce s kaveljnastimi sulicami v boj.

Ko si podajo pari roke, vladal je spoštljiv molk. Dih smrti plaval je nad s krvjo prepojeno areno. Meči zažvenketajo, ščiti udarijo brneč drug od drugega, in brez glasu padejo do smrti zadeti borilci na tla. Beli pesek, katerega so potrosili čez prej okrvavljeno areno, rudeči se kmašu zopet v krvi umirajočih.

Vsi popadajo, le prej imenovani starec stoji še visoko zravnran v njih sredini in krili s suhimi rokami.

„Pokončano, žlahtno ljudstvo! Po končano Tvoja hiša, o Gospod, pokončano Tvoje mesto! Vzemi tudi moje življenje!“

Ko hoče obrniti meč proti sebi, zadoni izpod kupa nagromadenih trupel žalostni klic: „Usmrti me!“ Pazno pogleda starec okoli. Tresoča roka se vzdigne sredi mrtvih in še žalostnejše kakor prej zakliče slaboten glas: „Usmrti me!“

Tisoč in tisoč oči, sledi v nestrpnem pričakovanju starcu, ko gre proti smrtno ranjenemu. „Umri tudi ti!“ pravi, mu zada smrtni udarec in porine potem meč sam sebi v sree. Brez glasu pade tudi zadnji v areno pripekljanih Judov.

Ljudstvo v gledališču je bilo ka-

kor okamenelo. V grozi se je zdelo vsakemu, da čuti, kako plava boginja smrti čez areno. Ko se slednjič vrata škripajoč odpro in neštevilni sužnji vstopijo, da odstranijo mrličje, zaori enotni klic: „Slava hrabrim! Slava hrabrim!“

Vespazijan je vstal in vzel iz rok sužnja lovorjev venec. „Slava hrabrim!“ pravi tudi on in vrže venec v areno. Ljudstvo sledi njegovemu zgledu, in iz višine vsujejo se na mrtve cvetlice kakor gost dež in pokrijejo okrvavljeno obleko.

Komaj so odnesli zadnje truplo in potrosili areno zopet s svežim peskom, ko stopi zamorec v bogato pozlačeni bojni opravi na bojni prostor in se začne pazljivo ozirati na vse strani. Zasmehljiv usmev se mu prikaže na širokem licu, ko zapazi pod nasproti ležečim obokom trepetajočega človeka, opremljenega v bojno opravo. Bil je Marij Prim.

Kastor drvi v divjem diru čez areno nad svojega nasprotnika. Marij Prim zavpije na ves glas od strahu, ko spozna zamorca. V tem trenutku največje nevarnosti se mu duh zopet zbistri popolnoma in Marij se skuša rešiti z begom iz arene; pa sulice sužnjev poženejo ga nazaj.

„Strahopetnež! Strahopetnež!“ doni od vseh strani v tisočerm zboru. Razjarjeno ljudstvo obmetuje ga s pomarančnimi lupinami.

Marij Prim se naenkrat ojunači in leti na vso moč čez areno proti cesarskemu sedežu in povzdigne po načinu gladijatorja, ki prosi milosti, roko proti cesarju.

„Pereat! Pereat!“ (Pogini! Pogini!) doni iz višine in vpitje besnega ljudstva gromi kakor silen vihar.

Bledega lica vstala je Bernika naenkrat in se vrgla cesarju k nogam: „Milost!“ šepetaje, „milost!“

Cesar ji poda roko.

„Vstani!“ pravi prijazno-milo. In ko pristopi v tem trenutku tudi Kornelij, proseč milosti, hoče že cesar prošnjo uslišati.

Toda predno more cesar vzdigniti roko v znamenje pomiloščenja, zasadi Kastor, ki je menda pričakoval tak preobrat, prosečemu Primu meč v hrbet. Marij Prim zavpije in se zgrudi smrtno ranjen na tla. Kastor pade skoraj istočasno. Suženj, ki je bil že za to pripravljen, prebodel ga je s sulico.

Bolestno ginjena zapustita Kornelij in Bernika gledališče.

Želja ljudstva po igrah pa še ni

bila nasičena. Hrepenelo je po bojih zverin. Drugo trumo oboroženih judovskih jetnikov poženejo v areno in izpuste na-nje krvoločne tigre in leve . . .

* * *

Ob morskem obrežju leži sredi krasnega lovorjevega gaja mal selski dvorec. Pod senčnatim vejevjem lepega drevesa sedita Kornelij in Bernika in zreta veselega srca na zahajajoče solnce, ki se potaplja v zlatu bliščeče v modre valove.

„Kako čudovito!“ pravi Bernika resno, „govorijo ožarjeni valovi in plamteči oblaki v tisočernih jezikih o božji veličini! Bog je mogočen!“ vzdihne. „Moje ljudstvo je moralo okusiti njegovo moč. Bog je pa tudi dobrotljiv in napolnjuje one, ki mu zvesto služijo, z radostjo!“

Presrečno se smehljaje, pogleda svojega soproga, ki jo molče objame.

Hvaležno srce.

Povest iz preteklosti slavnih Benetk.

Benetke, kraljica morja, kakor so nazivali prebivalci ponosno najvažnejše trgovsko mesto v srednjem veku, izgubile so bile v sredini 16. stoletja že mnogo na svoji stari slavi in veljavi. Blestele so še v zares veličastni lepoti, odičene s prekrasnimi cerkvami, palačami in drugimi poslopji, ki so se vzdigovale na mnogoštevilnih otokih; mrgolelo je še v neštevilnih vodotokih (kanalih), ki tvorijo glavne prometne žile obsežnega mesta, ladij in čolnov, kojih veslarji so napolnjevali ozračje z veselim petjem; počivalo je še v obširnem pristanišču na stotine galej, ki so prinesle zaklade polovice sveta semkaj in polnile skladišča in blagajnice ponosnih trgovcev; po suhi zemlji privlekli so voli velikanske tovarne voze, napolnjene s pridelki zapadnih dežel, da se zamenjajo za blago jutrovske pokrajin — trgovina je bila še vedno znamenita, čeravno se je bila zelo zmanjšala, odkar se je našla morska pot v Vzhodno Indijo; od tačas so se polastili Portugijci in Španci velikega dela svetovne trgovine. Še več

kot na bogastvu izgubilo je mesto na oblasti. Laška mesta, katera so si Benetke v srečni dobi podvrgle, osvobodila so se zopet beneške nadvlade; in več najrodovitnejših otokov v Sredozemskem morju, ki so pripadali Benetkam, padlo je v roke neprestano v Evropo prodirajočim Turkom, in bati se je bilo, da bodo ugrabili še ostale otok.

Vse izgube pa niso mogle ukloniti ponosa, lahko bi rekli ošabnosti Benečanov; saj se je dalo vse izgubljeno zopet pridobiti. Saj je bilo mesto bogato in s svojimi zakladi je lahko najelo mnogobrojno armado, nabavilo in oborožilo na tisoče galej, pridobilo ugledne bojne zaveznike posebno v boju proti nevernikom; saj je ljubil vsak Benečan svoje rojstno mesto s tako udanostjo, da mu ni bila nobena žrtev prevelika, če se je šlo za ohranitev časti in sijaja Benetk.

Dože je bil pri vsej zunanji časti in svojem veličju le po imenu poglavar mesta; vladalo je z železno strogostjo „svetovalstvo deseterih“,

ki je bilo izvoljeno in dopolnjeno iz najstarejših in najuglednejših mestnih rodbin; sinjorija „veliko svetovalstvo“ pa je vsebovalo vse mestne „nobili“ plemenitaše; z veliko skrbljivostjo čuvalo je to dvojno predstojništvo nad postavami in naredbami, ki so izhajale še iz starodavnih časov; bile so sicer v mnogih ozirih silno nadležne in težke za mnogotere, vendar so bile podlaga in izvor slave in bleska starih Benetk. Da se niso krušile in zane-marjale, skrbeli so še posebno za to izvoljeni trije rekvizitorji (preiskovalci), ki so imeli v svoji službi trume vohunov in prežalcev, imenovanih „fantii“, ki so izvohali najmanjše prestopke, zvedeli za najbolj tiho mrmranje proti neprijetnim naredbam, naj se je godilo na javnem trgu, v gostilni ali v tihem družbinskem krogu. Mestnemu svetovalstvu ni mogel ubežati ne dože, ne plemenitaš, ne meščan, ne mornar, ne delavec v pristanišču. Vsakega je dohitelo in kaznovalo brez razločka stanu; svinčenim streham doževe palače (to je ječam neposredno pod svinčeno streho, razbeljenim od žgočih solnčnih žarkov) ali kanalskim ječam, ki so bile napol pod vodo, „kordi“ (vrvi) rabljevi ali utopljenju v kanalu „Orfano“ ni mogel uiti noben nezadovoljnejš. Nesrečni osumljenci in zatočenci se niso smeli celo nič zagovarjati; tadi niso izvedeli, kdo jih je osumil ali zatožil. Tiho in brez vsakega hrupa so bili vjeti, celo na skrivnem obsojeni in navadno tudi skrivnostno usmrčeni. In vendar je ljubil Benečan svoje rojstno mesto; sovražil je sicer trinoški način vladanja, pa ga smatral potrebnim; sovražil vladne vohune, pa jim je vendar služil; mnogokrat je sam izdal drugega, ker se je bal, da bi drugače kaznen tudi njega doletela; — proti maščevanju sorodnikov izdanih žrtev zavaroval se je kakor je mogel, z bodalom ali s samokresom, ki ga je rabil z vajeno roko. Mnogoteri pa je našel za denar kakega „bravo“ (to sobili morileci, ki so izvrševali umore za denar kakor kakšno obrt). Pred roko takega bandita ni bil nikdo in nikjer va-

ren — dosegla je svoje žrtev v gnječi na Markovem trgu, pri cerkvenih vratih, da celo v lastni hiši; tudi nagli beg ni rešil zasledovanega. Tako grozen položaj pa vendar ni motil kar nič veseljačenja in radosti lahkoživega ljudstva — svojci padle žrtve obžalovali in objokovali so nesrečnega — na množico niso naredili taki dogodljaji skoro nikakega vtisa.

Zakleti sovražnik krščanske Evrope, turški sultan grozil je kakor pogubonosen vihar tudi Benetkam. Saj je bilo mestno krščansko; saj je posedovalo neizmerno bogastvo; saj je prizadajalo za časa krščanskih vojsk mohamedancem nemalo težav; saj so se nahajali sredozemski otoki, last Benetk, v tako nevarni bližini Carigrada in vzbujali po svoji bujni naravni lepoti in kulturi roparsko pohlepnost tačas tako mogočne Turčije. Vroči, silni boji vzbruhnili so bili zdaj za ta, zdaj za oni otok, in redoma so se končali s porazom Benetk; otok za otokom padel je v turške roke.

Včasih pa se je smehljala tudi bojna sreča beneškim vojskovodjem, pri vstrajnem, četudi dolgotrajnem bojevanju, bi bili dosegli lepe uspehe; dolgotrajnih vojsk pa mestno svetovalstvo ni maralo, ker je pri tem trpela trgovina, ki jim je bila nad vse; zato so marsikaterikrat sklenili neugodni mir in žrtvovali nekaj posesti, ko bi bili lahko sami pridobili pri nadaljnjem bojevanju.

Prekrasni cipriški otok bil je za časa, ko se vrši naša povest, eden izmed maloštevilnih, ki so še pripadali Benetkam. Soliman II., zmagovalec Sigeta, znan sovražnik Avstrije, skušal je zaman s svojimi stotisoči, uropati Ciper Benetkam; njegov naslednik Selim II. nadaljeval je prizadevanje svojega očeta. Na tistem se je pripravljaj, in da bi lahko vso svojo moč navalil na Benetke, sklenil je z Ogrsko premirje na 8 let. Benečanom ni ostalo to prikrito; pa niso se ustrašili, ampak ponosni so bili, da jih smatra Turčija tako nevarnim in dela tolike priprave ter si niso dali motiti svoje-

ga nebrzdanega lahkoživja in veseljačenja.

Prijetna jesenska noč v septembru 1569 izvalila je Benečane na zrak. V kanalih so kar mrgolele gondole (čolni), gondolijeri (veslači) popevali so vesele pesmi in pasažirji (potniki), katere so prepeljavali, popevali so neredko ž njimi na ves glas; čez lepi most „Rialto“ hodila je blepetava množica, na Markovem trgu vladala je neprodinra živahna gnječa. Vsa ljudstva so bila tu zastopana, kakor je pričala obleka in govorica. Nemški trgovec zabaval se je z Benečanom, Francoz z Grkom; Španec šel je ošabno mimo od njega zaničevanega Portugalca, prevdarni Nizozemec se ni dal premotiti jezičnemu Judu, ki ga je hotel pridobiti za kupčijo; še celo hladnokrvni Turek obnašal se je tako, kakor da bi njegovi sultan ne imel nobenih sovražnih namenov proti mestu. — Zamorski sužnji sledili so svojim gospodarjem za petami, pripravljeni vsak trenotek za vsako delo.

Tudi vsi benečanski stanovi so bili zastopani, ker je večer in noč edini čas za oddih in okrepčavo. Člani mestnega svetovaistva šetali so gori in doli, zatopljeni v resne pogovore; duhovniki in menihi stali so v malih gručah, mladi plemenitaši vihrali so gor in dol, da najdejo svoje prijatelje; širokopleči mornarji in pomorščaki prodrli so si skozi goste gruče svoje pot in naznanjali svojim tovarišem razna naznanila in naročila ali pa popevali z raskavim grlom divje poskočnice; vse je hrumelo in vsklikalo radosti; prodajalci sadja priporočali so s hripavim glasom žlahtno sadje, slaščice in kostonje, limonado in „akva freska“ (svežo vodo), ali pa so se kregali in vpili, če je prišel njih oder v nevarnost, da ga mimogredoča gosta gruča prevrže; pulčimeli (pavlihe in šaljivci) zbijali so šale in bili tem bolj iznajdljivi, čim bolj se je smejala množica; popevali so zabavljice na Turke, vlačili svoje, v Turke preoblečene tovariše na verigah po trgu in uganjali ž njimi vsakovrstne neumnosti; bolj ko

so dozdevni Turki vpili in divje gledali, tem bolj se je radovala množica.

Take reči so navadno smeli počenjati le ob pustnem času, pa sedaj jih je dopustilo svetovalstvo, da bi ojunalo ljudstvo v grozeči nevarnosti in ga pripravilo k radodarnosti za vojskine potrebe.

Ko kipe vsa srca v razgrajajočem veselju na Markovem trgu, razsvetljenem kakor da bi bil dan, pokaže se nedaleč naenkrat velikanski rudeč plamen; grozovit pok, kakor da bi ustrelilo 1000 kanonov obenem, sledi neposredno — za njim pa gromu podobno bobnenje. Zemlja se potrese, da se oglasijo zvonovi sami od sebe —; zdelo se je, da se vsa poslopja majejo, voda v kanalih zašumi.

Množica prej tako živa, stoji kakor okamenela — brezglasna tišina nastopi namesto divjega šundra — najhujšim blepetajem zamre beseda na jeziku. Tisoč in tisoč oči strmi v daljavo, da bi zazrle vzrok nenadne strahote. Nekaj časa ni bilo ničesar več opaziti. Kmalu pa se začne tam za orožarnico (arzenal) valiti gosti, črni oblak dima proti nebu; vsa srca zatrepčejo — in nakrat izbruhnijo še trije krvavordeči plameni — znova zagrmí grom, in še drugokrat in tretjokrat in vsakokrat zleti ogromna množica zidovja in strešnega lesa z grozovito silo v zrak; padajoče razvaline rušijo v bližini stoječa poslopja, goreča bruna in deske zanetijo ogenj v bližnjih poslopih in na ladjah, ki začno goreti z groznim žarom. — Končno se onemeli množici razveže jezik, in tisoč in tisoč grl kriči: „Ogenj!“ „Vojska!“ „Turki!“ V odrevenele množice pride zopet življenje. — Vse drvi proti orožarnici, čez omedlele žene, čez kričeče otroke hite brez usmiljenja noge tisočerihi; v ozkih ulicah je bilo mnogo zmečkanih, v kanalih se je potopilo mnogo prenapolnjenih čolnov — za v srce segajoče vpitje ponesrečenih se ne zmeni nihče, le „naprej! naprej!“ vpije množica in se vali proti kraju nesreče.

Tudi oni, ki so morali zaostati najdalj, zvedeli so kmalu za vzrok strahu.

— Kakor blisk je šla po mestu vest, da je zletela smodnišnica orožarnice v zrak, polovica ogromnega poslopja je v plamenu, več cerkev in poslopij je porušenih in goreče bruno zažgalo je tudi nek precej oddaljen nunski samostan. Mnogo nun in zelo veliko število deklic iz najodličnejših in najbogatejših rodbin, ki so uživale v samostanu višjo izobrazbo in vzgojo, bilo je v najstrašnejši smrtni nevarnosti. Nihče ni slutil to nesrečo. Samostan je bil od vira nesreče, od orožarnice, oddaljen — lokavi ogenj je imel čas, razširiti svojo uničevalno srditost, predno se je opazila v mestu nova nesreča. Rešitev nesrečnic se je zdela nemogoča. Tisočera množica stala je sicer okoli

gorečega poslopja; tisočeri so spoznali, da že gorijo stopnjice, ki vodijo iz nadstropij na prosto; videli so padati razbeljeno opeko raz streho, ki je grozila vsakega ubiti, ki bi se bil le približal zidovju.

Srce pretresujoče vpitje na pomoč donelo je skozi z močnim železjem zamrežena okna v zgornjem nadstropju; našlo je tisočer odmev v tugujočih gledalcih; očefje prosili so rešitve svojih otrok, ponujali so na 1000 zlatov; matere so si ruvale lase, objemale kolena močnih, v grozen prizor strmečih mož in prosile kleče, da jim rešijo hčerko-edinko iz ognjenega groba.

(Dalje prihodujč.)

Rim.

II.

Svetišče sv. Petra.

Nobeno drugo mesto na svetu se ne more ponášati s tolikim številom cerkev kakor staroslavni Rim; ima jih približno toliko, kakor je dni v letu. Med njimi je že iz starodavnih časov posebno v časti 7 tako imenovanih glavnih cerkev, kojih obisk je obdaren s posebnimi milostmi in z mnogoterimi odpustki. Najimenitnejša hiša božja v tej sedmerici je svetišče poglavarja apostolov in svete Cerkve, svetišče sv. Petra.

Ni še bilo preteklo pol ure, odkar me je odložil počasni rimski izvošček v zavodu S. M. d. Anima, že sem se ušepil v velikem hrepenenju, po nasvetu starega vratarja sicer ne bo najbližjih, pač pa prav lepih ulicah proti sv. Petru. Čez Umbertov most nimno krasne, z mnogimi kipi ozaljšane nove sodne palače, mimo starodavnega „angeljskega“ gradu in skozi ozko ulico „borgo nuovo“ prispem v bližino svojega cilja. „Nov svet se mi odpre“, očarano zrè oko na veličastni trg sv. Petra s svetiščem v ozadju. Preslavna svetovna cerkev je vredna takega predvorja, je vredna najlepšega trga, kar jih ima svet. 340 metrov dolgi in 240

metrov široki podolgasto okrogli prostor obdajajo na levi in desni skoraj v polkrogih po štiri vrste stebrov, skupaj 372. V sredi stoji obelisk, štirioglat, na zgoraj zožen, čez 25 m visok kamen, okinčan na vrhu s križem. Stal je nekdanj na Egiptovskem, v prvem stoletju ga je spravil v Rim paganski cesar Kaligula. Na straneh obeliska sta dva 14 metrov visoka vodometa; visoki vodni curki, razpršujoč se na vse strani, širijo prijeten hlad in tvorijo v popoldanskih solnčnih žarkih prelepe mavrice. Iz okroglastega trga stopamo po prostranih, marmornatih stopnjicah, po katerih so se pomikali romarji v prejšnjih časih le na kolenih proti cerkvi. Na pročelju opazimo mostovž, raz katerega se oznani ljudstvu na trgu sv. Petra izvolitev novega papeža. V prejšnjih časih so tam papeža tudi kronali, in od tam je podelil papež dvakrat na leto svetu papeški blagoslov.

Pred peterimi cerkvenimi vrati razprostira se obširna cerkvena veža, preddurje, ki bi samo že lahko tvorilo veliko cerkev, saj je 74 m dolgo in čez 13 m široko. Med drugim vidimo tam tudi velik kip Konstantina Velikega. Zadnja vrata na desni so takoimenovana sveta ali zlata vrata. Zazidana

so z marmornatimi ploščami, odpro jih z veliko slovesnostjo za časa rednega jubileja vsakih 25 let.

Vstopimo skozi glavna vrata v srednjo izmed peterih podolžnih ladij. Kaj je to? Nekako nezadovoljno se ozira oko. Zdi se nam, da se naše pričakovanje ne izpolni; v mislih smo si naslikali vse ogromnejše prostore; marsikateremu se je že tako godilo, pa je pozneje spoznal, da se je sam motil. Oko se mora navaditi, daljši obisk in natančnejše ogledovanje, posebno pa večkratni obisk, bistri oko in spoznanje, da se počasi obiskovalec zave ogromnih izmer, da ga nehote prevzame čut spoštovanja do umetniškega duha, ki je iztuhtal in izvedel ta stavbeni biser.

Cerkev sv. Petra je zidana v podobi križa. Dolga je 187 m in široka 46 m. Kjer se pri križu stebra vežeta, stoji glavni ali papežev oltar, na njem obhaja le papež pri posebnih slovesnostih sv. mašo. Blesti se v zlatu in dragem kamenju; nad njim se vzdiguje na štirih, umetno zavitih stebrih baldahin ali nebo 29 m visoko. Pred oltarjem nahaja se kake 3 m znižan prostor, konfesijo imenovan, do katerega vodijo stopnice. Ograjen je z marmorno ograjo, na kateri in ob kateri je razvrščenih 89 srebrnih in pozlačenih svetilk, ki gorijo noč in dan. Svetijo tu v čast sv. Petru, kojega grob se nahaja globoko pod oltarjem. Na prostoru, kjer stoji cerkev sv. Petra, stal je nekdanj Neronov cirkus in razprostirali so se Neronovi vrtovi, kjer je umrl sv. Peter in mnogo kristjanov v groznih mukah mučeniške smrti. Pokopan je bil na mučeniškem prostoru; v njegovi bližini počiva še 13 papežev-mučenikov in še mnogo drugih, približno 150 papežev.

Grob sv. Petra je bil že v najstarejših časih zelo česččen. L. 218 prenesli so kristjani truplo sv. Petra v katakombe sv. Sebastijana izven mesta, da ga varujejo oskrunbe. Počivalo je tam okoli 40 let. Potem so ga prenesli na staro mesto nazaj. Cesar Konstantin je priredil silno trdno in z debelim

zidovjem dobro zavarovano grobnico, nad katero je pozidal krasno Petrovo baziliko; ko je začela čez 12 stoletij propadati, pozidana je bila na istem prostoru sedanja cerkev. Nekaj zidovja stare cerkve je v obokih pod sedanjo cerkvijo ohranjenega. Ko so zidali novo cerkev, pomnožili so zidovje in oboke okoli krste sv. Petra tako močno, da je truplo sv. Petra zavarovano pred vsako oskrunbo. Leta 1848. hoteli so revolucionarni, prostozidarski delavci in postopači vdreti v grobnico in odpreti grob in krsto sv. Petra, pa trudili so se zaman, morali so svojo namero opustiti. Pred nekaj leti izvedela je londonska policija za satansko namero mednarodne prekucijske družbe, ki je hotela z bombami pognati grobnico sv. Petra in veličastno kupolo v zrak. Od tega časa ne puščajo brezizjemno vsakega v obširne prostore pod cerkvijo, kjer se nahajajo razun mnogih papežskih grobnic tudi grobnice nekaterih drugih znamenitih oseb. Razun trupla sv. Petra nahajamo v tem svetišču tudi relikvije apostolov Simona in Jude, sv. Andreja, sv. Lukeža in relikvije velikih cerkvenih učencikov sv. Gregorja iz Naciana in Nise, Leona Velikega, Gregorja Velikega in Janeza Zlatousti ter mnogo drugih svetnikov. Iz trpljenja Kristusovega so shranjene tukaj dragocene relikvije, prti sv. Veronike, precej velik kos križa Kristusovega in sulica, ki je vrodila Jezusovo Srce. Te relikvije pokažejo kanoniki zbranim vernikom večkrat na leto ob določenih dneh v počeščenje.

Nad papežkim oltarjem vzdiguje se ogromna kupola čez 123 m visoko od cerkvenih tal; z nastavkom in s križem vred znaša 132½ m, kakor približno velikanski stolp sv. Štefana na Dunaju. Kupola sv. Petra, ki je najvišja na svetu, sloni na 4 silnih stebrih, ki meri vsak 71 m v obsegu, tako, da bi lahko iz vsakega stebra naredili pravlično cerkvico. V dolbinah teh stebrov shranjene so prej imenovane relikvije iz Kristusovega trpljenja. Ob spodnjem robu kupole je iz pozlačenih kamenčkov sestavljen napis: Ti si Peter in na

to skalo bom zidal svojo cerkev. In tebi dam ključe nebeškega kraljestva. Vsaka črka je $1\frac{1}{2}$ m visoka, od tal pa se nam zdi visoka kaka 2 dm. V kupoli je več podob iz mozaika (raznobarvnih kamenčkov) v taki velikosti, da znaša pero evangelista Marka, kakor pravijo, približno 2 m, od tal pa se vidi ravno v navadni velikosti. V kupoli vodi hodnik okoli; ljudje v cerkvi se nam zdijo kakor palčki, ki lazijo po tleh.

Na desno od glavnega oltarja ob četrtem stebri nahaja se pod baldahinom, na belem marmornem tronu sedeči bronasti kip sv. Petra. Desnico drži povzdignjeno k blagoslovu, levica drži ključe. Kip izhaja iz starih časov. Zelo stara krščanska navada je, po kratki molitvi v znak počestčenja poljubiti na kipu palec desne noge in se je dotakniti s čelom. Od tega sta palec in stopalo celo oglašena. Papež Pij IX. podelil je za to pobožnost 25 dni odpustka. Nad kipom je prav lepa podoba Pija IX. iz mozaika.

Za glavnim oltarjem ob steni držijo 4 velikanski bronasti kipi cerkvenih učenicov pozlačeno škrinjico, v kateri je shranjena kot dragocena relikvija stara katedra, stari papeški tron, raz katerega je učil sv. Peter. Letos ta del cerkve, ki se imenuje tribuna, ravno popravljajo.

V povprečni ladji na obeh straneh glavnega oltarja nahaja se veliko spovednic, kjer se spoveduje v različnih jezikih. Izmed Slovanov imajo Poljaki tam svojo stalno spovednico, o drugih Slovanih nam napisi na spovednicah nič ne oznanjajo.

Obhod po cerkvi po glavni in stranskih, po podolžnih in povprečnih ladjah, kaže nam znamenitost na znamenitost.

Razun glavnega oltarja najdemo še 29 oltarjev, vse odičene z umetniškimi kipi in podobami; nad vse ginja je svetovnoznana „pieta“ umetnika Mihelanžela, kip Žalostne Matere z

mrtvim Jezusom in slika križanja sv. Petra. Dolga vrsta več metrov visokih kipov nam predstavlja ustanovitelje redov, n. pr. sv. Benedikta, sv. Dominika, sv. Frančiška, sv. Ignacija, sv. Filipa Nerija, sv. Frančiška Saleskega, sv. Vincenca Pavlanskega in druge po svetosti in učenosti znamenite može. Vseh kipov je 389, ogromno število, ki pa ni preveliko za stavbo, ki šteje 748 stebrov, 290 oken in pokriva 21 tisoč štirjaških metrov prostora.

Če bi šli na ravnem potu približno 300 korakov daleč in vzeli ta pot kot eno stran pravokotnega četveroogelnika, dobili bi približno prostor, ki ga zavzema svetišče sv. Petra. Pot ob znotranjih cerkvenih stenah znaša celi kilometer. V cerkvi ima prostora čez 70 tisoč ljudi. Par tisoč se jih v cerkvi kar poizgubi. Pravijo, da bi lahko 10 pridigarjev oznanjevalo na različnih krajih cerkve božjo besedo istočasno in bi ne motili nič drug drugega. Ko sem prišel drugokrat v svetišče, bila je v levi stranski ladji slovesna sveta maša z italijansko-glasnim petjem. Ko se oddaljim od ladje, izgubljali so se glasovi bolj in bolj in v desni povprečni ladji so se izgubili skoraj popolnoma. Iz teh podatkov spoznamo vsaj približno velikansko obširnost stolnice sv. Petra, kjer se je vršilo toliko prelepih slavnosti, n. pr. l. 1854 slovesno oznanjenje verske resnice o brezmadežnem spočetju Marijinem, katero je oznanil svetu pri glavnem oltarju Pij IX., toliko proglašenj svetnikov, toliko kronanj papežev, toliko mrtvaških slovesnosti za umrlimi papeži. Leta 1869 se je zbralo v desni povprečni ladji 747 cerkvenih dostojanstvenikov, da obhajajo 20. splošni cerkveni zbor. Cerkev sv. Petra je častitljiva kakor malo drugih, pa tako veličastna, tako ogromna, kakor nobena druga na svetu, zares vreden cilj srčnega hrepenenja vsakega katoliškega vernika.

(Dalje prih.)

Iz Balkana.

Turki so se zopet vgnjezdili v Odrinu in ga utrdili. Da bi se vlada

lahko sklicevala na ljudsko voljo, prirejajo se številna ljudska zborovanja,

v katerih se zahteva, da mora ostati Odrin turški. Velevlasti se kar nič ne ganejo, da bi zavrnila Turke v njih meje.

Če bo ostalo pri določitvah miru v Bukareštu, bodo države na Balkanu merile:

Turčija obdrži ozemlje približno 20.000 kvadratnih kilometrov, doslej 170.000 kvadratnih kilometrov.

Rumunija 138.000 kvadratnih kilometrov, doslej 131.000.

Bolgarska 139.000 kvadratnih kilometrov, doslej 96.000.

Grška 110.000 kvadratnih kilometrov, doslej 65.000.

Srbija 80.000 kvadratnih kilometrov, doslej 48.000.

Črna gora 16.000 kvadratnih kilometrov, doslej 9000.

Kar se tiče prebivalstva v teh državah, pa bo štela:

Turška 1.400.000, preje čez 6.000.000.

Rumunska 6.260.000 prebivalcev, preje 6 milijonov.

Bolgarija 4.900.000 prebivalcev, pred vojno 3.800.000.

Grška 4.100.000 prebivalcev, pred vojno 2.500.000.

Srbija 3.600.000 prebivalcev, pred vojno 2.500.000.

Črna gora 480.000 prebivalcev, pred vojno 250.000 prebivalcev.

Glede vojne moči je razmerje sledeče:

Rumunija 600.000 mož;

Bolgarska 460.000 mož;

Srbija 360.000 mož;

Grška 250.000 mož;

Črna gora 50.000 mož.

Bolgarski kralj Ferdinand je izdal posebno slavnostno izjavo na armado, v kateri se spominja slavnih zmag v vojni proti Turčinu, nesrečnih bojov v vojski s prejšnjimi zavezniki in neugodnega buhareškega miru. Prisrčno se zahvaljuje vojakom za vse žrtve, za ves trud in trpljenje, katero so prenašali v teh groznih bojih. Opominja jih, da govorijo svojim otrokom in vnukom o teh bojih, o bolgarski hrabrosti in jih pripravijo, da nekdanje nadaljujejo in slavno končajo zapričeto delo.

Doma in po svetu.

V Zagrebu se je zopet zgodil atentat. Ko se je novi komisar Skerlec vračal v ponedeljek, dne 18. avgusta, iz stolnice od cesarske maše, ustrelil je na njega pleskarski pomočnik Štefan Dojčić in ga ranil. Rana ni smrtna. Napadalec je bil poslan in Amerike od „Ameriške zveze hrvaške omladine“, da izvrši napad. Atentator ne kaže nobenega kesa, ampak pravi: Če sem ga jaz slabo zadel, ga bodo pa drugi bolje. Vsa Hrvatska je skrajno ogorčena.

Dne 13. avgusta je umrl v nekem švicarskem zdravilišču Avgust Bebel, voditelj socialne demokracije v Nemčiji, star 74 let. Izučil se je za strugarja in kot mojster je imel svojo delavnico v Lipskem na Saksonskem. Tam je postal voditelj delavstva, ki ga je volilo pozneje v nemški državni zbor. Pisal je veliko v časnikih in bil tudi pozneje v uredništvu socialno demokratičnega lista „Naprej!“ Spisal je več

knjig za razširjanje socialno-demokratičnih misli in teženj. Bil je popoln brezverec in bogotajec, ki je mnogo krat napadal in grdil krščanstvo na najostudnejši način. V knjigi „Žena“ (str. 59) pravi: Človek ni po svoji naravi nič drugega, kakor najvišje razvita žival. V knjigi „Naši cilji“ (str. 38) pravi: Nebesa prepuščamo angeljem in vrabčem. Knjiga „Beblova mohamedansko-arabska prosvetna doba“ ni nič drugega kakor „prostaški in besni napad na krščanstvo. Če je tudi delavstvu v družabnem oziru v marsičem koristil, jih je v verskem oziru neizmerno oškodoval; ne moremo se čuditi, da zapade na Nemškem toliko delavcev popolnemu brezverstvu.

Bebel je umrl zadet od srčne kapi, truplo so po poganski navadi, katero hočejo upejlati zopet novodobni pogani, v Curihu sežgali in poslali prah sodrugom v Nemčijo.

V Lincu so obhajali avstrijski

katoliški Nemei katoliški s h o d; udeležencev je bilo okoli 5000. Kar se tiče števila, se bodo Slovenci in Hrvati v Ljubljani že bolj postavili, ker jih je že sedaj več kot 3krat toliko priglasih.

V Omdurmanu v Afriki je umrl 58 let star znani avstrijski misijonar Jožef O h r w a l d e r, ki je bil od l. 1882—1891 v strašnem jetništvu afriškega Madija. Posrečilo se mu je ubežati. Prišel je v svojo domovino na Tirolsko. Po smrti Madijeve podal se je zopet v Afriko med svoje ljube zamorce. Prijateljem, ki so mu prigovarjali, da naj ostane v domovini, odgovoril je: „Obljubil sem svojo kožo zamorcem“. Pred povratkom v Afriko obiskal je tudi Maribor.

Svoje jetništvo popisal je v obširni knjigi, ki je našla mnogo bralcev tudi v najvišjih krogih.

Nemški lutroveci nameravajo nabrati do leta 1917 do 400letnice odpada Lutra od katoliške cerkve 1 milijon mark, to je približno 1.200.000 kron kot šolsko ustanovo za avstrijske lutrovec. S tem denarjem hočejo zidati vsepovsod lutrovske šole, da se bo verski odpad bolj naglo širil. Sedanje brezstidno počenje jim je še premalo.

V Chelčice pri Vodnanu na Češkem hoteli so svobodomislec postavit československu krivovercu Chelčiceky, ki je živel v začetku 15. stoletja

in bil doma v tem kraju, spomenik. Pa občinski odbor z županom na čelu, ki je vrlo katoliškega mišljenja, ugovarjal je tej nameri in stvar preprečil.

V noči od 9. na 10. avgusta obhajalo se je v cerkvi Montmartre v Parizu prav posebno slavlje. 4000 katoliških železničarjev opravljalo je, razdeljenih v posamezne oddelke, nepretrgoma celo noč molitvene ure pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom. Zjutraj jih je prejelo 2100 sv. obhajilo. Ob 10. uri je bilo pri glavni službi božji čez 6000 železničarjev. Socialni demokratje, ki vedno pravijo, da jim „je vera zasebna stvar“, skušali so motiti slavnost, pa niso dosegli namena.

V B e i r u t u v Palestini otvorijo 1. septembra jezuiti, ki vodijo tam že več let bogoslovno visoko šolo, tudi visoko šolo za pravnike in inženirje. — Kmalu se otvori tudi visoka šola za trgovstvo in poljedelska akademija. Pa pravijo naši svobodarji, da katoliška cerkev in še posebno jezuiti poneumnujejo ljudstvo.

V r u s k e m m e s t u Volkovisk obhajali so 24. julija katoličani procesijo s sv. Rešnjim Telesom. Ruski okrožni predstojnik in policisti napadli so procesijo in težko ranili s sabljami duhovnika, ki je nosil Najsvetejšo, in mnogo udeležencev brez vsakega vzroka. Tako umevajo razkolni Rusi versko svobodo.

Pod vaško lipo.

Spomini starega rokodelca.

VI.

Ko sem nekoč pozneje pravil tovarišu o tej nesreči, rekel mi je: „LITER vina stavim, da si si več kot pol sam izmislil“. Jaz pa sem mu odgovoril: „Le stavi, če hočeš, lahko ga tudi plačaš, ker imaš s čim, in jaz ga nočem ne kapljice izpiti, ako ni to sve tako bilo“.

Stal sem molče zraven in v strahu čakal, kedaj bo otrpnila roka Marku in bo prijel mene, kajti noč je bila še dolga in jasno je bilo, da nitf Marko ni v stanu do jutra zadrževati silni

tok vode. Vsa peza velike krivde je ležala na meni, bela Ljubljana se mi je pristudila tisti hip v dno duše, rajši bi bil ne vem kje, kakor tukaj! Moj dobri prijatelj se mi je sicer smilil, ker sem mu pregnal potrebni počitek, pa sem se ga tudi bal. Ali on se ni razljutil, prisotnost duha je znal Marko vsikdar ohraniti in to je bilo dobro. Zavedal se je, da je najvažnejše sedaj to, da zadržuje vodo. In delal je to zelo spretno, zdaj z desno, zdaj z levo roko, pri tem pa se je še obnašal čisto mirno. Bodisi, da mu je hladna vodica, v kateri tesnem stiku je bil,

ohladila kri, ali pa se je bal delati šum, da se ne zbudi gospodar. Med tem se mu je pa že zasvetila v glavi rešilna misel.

„Prinesi mi iz sobe klešče“, je dejal. In res, ko sem stopil jaz na njegovo mesto in z veliko težavo oviral vodi prosti tek, odprl je on v zidu mala železna vrata, nekaj je zaškrtalo tam v zidu in meni se je odvalil kamen od srca, kajti vodna cev je bila zaprta. Kar objel bi bil Markota tisti hip!

„Sedaj pa spat, in mir!“ mi je ukazal in ni črhnul nobene več tisto noč. Jaz pa nisem mogel zaspati, premišljeval sem, kako bi ga zopet potolažil. Še-le, ko sem storil primeren sklep, sem dobil po tolikem strahu v spanju par mirnih ur.

Drugo jutro sem zgodaj vstal in odšel na tihem. Ker me dolgo ni bilo nazaj, je mislil Marko, da sem ušel in odšel v strahu bogve kam. In skrbeti ga je začelo. Ko sem pa slednjič vendar-le prišel, ni bilo nobene hude besede več. In ko sem pred njim odvil mal zavitek, in se je Marko na lastne oči prepričal, da ni v zavitku nič drugega kakor prava kranjska klobasa, takrat pa se mu je raztegnil obraz v širok nasmeh.

„Saj vendar-le še veš nekaj manire“, je dejal. Oj, zlato srce Markovo! sem si mislil. Odslej bi bil zaman iskal bolj zvestih prijateljev kot sva bila midva.

Zato mi je tudi življenje v Ljubljani potekalo odslej v vse drugači luči. Delo sem kmalu dobil in uživel sem se v društvo, kamor me je Marko spremljal vsaki večer. Sprva se mi je nekako čudno zdelo, ko sem se začutil v družbi olikanih tovarišev tako neroden in tako neveden. Toda prijaznost tovarišev, ki so bili vsi delavci in pošteni fantje, mi je ugajala tako, da sem komaj čakal večera, ko sem se sešel v društvu z njimi. Sicer je bilo pa tudi zanimivo v društvu. Vsaki teden enkrat so bile govorniške vaje.

(Dalje prihodnjič.)

Naprednjaštvo.

Dragi tovariši, zbrani pod vaško lipico! Ni še sicer dolgo od tega, kar z vami vred poslušam naše vrle bodritelje pod vaško lipo, a vendar bi rad tudi jaz napisal par vrstic, in sicer bi vam rad povedal, kako sem prišel v vašo družbo sem pod vaško lipo.

Bilo je neko nedeljo zjutraj meseca kimovca pretečenega leta, ko sem ves utrujen, a vendar veselega srca, vlekkel svoj kovček proti domu. Pot me je peljala skozi naš trg, kjer je bilo polno ljudi, ki so stali nekateri pred krčmo, drugi pred farno cerkvijo ter so me začudeno pogledovali, tako, da sem se skoraj sramoval priti v njih bližino s kovčekom na rami ter oblečen v obleko, ki je ležala cela tri leta v vojašnici zaprta v zaboji. Vendar sem se ojunčil ter nadaljeval svojo pot, da čimprej sežem v roke svojim domačim ter dragim prijateljem iz prejšnjih let. Ko pridem ravno do gruč v bližini cerkve, vidim tam več svojih prijateljev, ki so se pogovarjali med seboj. Podamo si roke ter si častitamo, da se vidimo po dolgih treh letih zopet zdrave. Ker je bila ravno sveta maša, ter je bilo pričakovati, da pridejo kmalu ljudje iz cerkve, sem dejal: Treba se bo posloviti, vidimo se pozneje. A oni me ne puste, rekoč: Pojdemo v gostilno, da se skrijemo ljudem ter si malo poplaknemo suha grla, gotovo si tudi ti potreben poštenega požirka. Sicer sem se ustavljal ter se izgovarjal, da se mi mudi domov, da se preoblečem za pozno sveto opravilo, ker še tisti dan nisem bil pri sveti maši, oni pa le silijo v me. Kaj boš h, z nami pojdi, pa bo, da se malo pogovorimo. In jaz dasi nerad, sem ustregel njih prošnji in šel nekaj iz prijateljstva, več pa zavoljo njihove nadležnosti z njimi. Ko pridem v gostilno, bila je miza nakrat polna pijače. In začelo se je piti kot na rekordu. Tudi mene so silili piti, a jaz, ne vaje pijače, sem se branil, zatrjujoč jim, da mi škodi. A oni pa me silijo, rekoč: Navadi se, pa bo. Kar pij, duša, saj tam vem, da ga nisi imel preveč. Ugovar-

jal sem jim zopet, da nimam denarja in da pojdem domov, da se pripravim ter oblečem za v cerkev. A oni mi smeje odvrnejo: Kar spiješ, plačamo mi; in v cerkev? Kaj bi, saj ni taka sila. Saj menda ne misliš umreti že jutri. V cerkev boš hodil, ko boš star. A mi? Mi smo še mladi. Kaj bi poslušali tam tiste bangolije, da se človeku kar zdeha. Ni li bolje tu pri kupici vina? Bodi z nami, ker smo si prijatelji. Jaz pa, ker sem imel te moje nekdanje prijatelje, za poštene krščanske mladeniče, sem se začudil. Kaj neki more biti temu vzrok, da so se v teh par letih tako predrugačili? Niso li poprej radi hodili v cerkev? Niso li bili poprej varčni in pošteni? In sedaj, mili Bog, kakšen preobrat! Iz teh misli me vzdrami prijatelj, rekoč: Pij, brate, pij! Kaj bi se držal kot kislja repa. Vojak si, pa tak, ali te ni sram? No, pa kakor se vidi, te tam niso nič predelali, vedno si še tak, kot si bil, kar v cerkev bi silil. Slišiš, pri nas pa, ki smo napredni, pa to ni več moderno. No, k maši že še gremo včasih, a k pridigi... brrr... Pri pridigi pa že nisem bil kdo ve kdaj.

(Konec prihodnjic.)

Otroci o pijancu.

Drugi razred ljudske šole v Št. Jurju ob Taboru je dobil nalogo, naj opiše vedenje pijanca v gostilni, na potu iz gostilne, doma ter naj izreče svojo sodbo o pijančevanju. Navedemo izvleček iz teh nalog z besedami otrok.

1. Vedenje pijanca v gostilni. Zapravlja denar. Vse zapije, še obleko. Dela dolgove, da mu nazadnje še hišo prodajo. Je dobre volje, da bi vse dal. Če se ne napije do pijanosti, misli, da nima dosti. Poje. Pleše. Meče karte. Se pridruša. Se rad pretepa, tudi s steklenicami; včasih katero ubije. Nekaj časa pije, potem

pa zaspi. Ko bi moral plačati, pravi: Bom jutri plačal; drugi dan pa se izgovarja: Sem denar doma pozabil. Nekaterega ubijejo.

2. Vedenje pijanca na potu iz gostilne. Sam s seboj govori nerazumljive besede. Uka. Vpije in se dere. Preklinja. Nespodobne reči kvanta. Se grdo vede. Pohujšuje otroke. Črez meče. Klati z rokami po zraku. Kliče na korajžo. Vrže klobuk na tla. Cesta mu je preozka. Meri pot. Se opoteka zdaj na levo zdaj na desno. Se zaletava na eno pa na drugo stran. Se prekopicava. Velikokrat pade. Izgubi klobuk in dežnik. Se valja po blatu. Smrdi po alkoholu, in če kadi, še bolj. Otroci ga dražijo. Leže pod drevo in zaspi. Tare po vratih, če mu nočejo odpreti.

3. Vedenje pijanca doma. Pride domov o polnoči. Nima nič jesti. Na svetilki ni cilindra. Se krega, prepira, zmerja ženo in otroke, razsaja, razbija, pretepa domače. Žena se krega nad njim. Podi domače okrog hiše, morajo bežati pred njim, se poskrijejo ali gredo k sosedu. Noče delati. Zjutraj leži do 7. ure, potem gre zopet v krčmo in je še bolj pijan. Zleze na parno. Zažge hišo.

4. Kako sodiš o pijancu. Pijančevanje je grda lastnost. Na svetu ni gršega kot je pijanec. On je čisto za nič. Otroci se ga bojijo in bežijo pred njim. Je vreden palice. Namesto v cerkev gre v oštarijo. Bog ga nima rad. Njegov angel varih se joče. Pri kateri hiši imajo pijanca, so zelo ubogi. Doma ga ne marajo. Ljudje so ga povsod siti. Pijanca se je treba bolj bati ko gada.

Sklep je bil skoro pri vseh nalogah: Jaz že ne bom nikoli pijanec. Jaz sem se dal zapisati med mlade junake v „Sveto vojsko“). Jaz ne pijem nobenega alkohola.

J. L.

Dekliški vrtec.

Dekliška zveza in Marijina družba. Dekliška zveza in Marijina družba sta dve dobri odgojevalni šoli, postavljeni pod en prapor — zaščitje pre-

blažene Device — ustanovljeni obe od ustanovnikov-duhovnikov. Obe imata

*) Med 87. učenci II. razreda je zapisanih med abstinentne za 1 leto 58.

namen, odgojevatí pošteno mladino. Marijina družba uči dušno oskrb, deklíška zveza pa je bolj svetno izobraževalno društvo. O Marijini družbi in deklíški zvezi lahko rečemo, da sta si dve dobri sestri. Ne rečem pa s tem, da sta si v tako ozki zvezi, da bi članica ene, morala biti tudi članica druge. Z ozirom na deklíško zvezo: Kaj je izobrazba?

Kdor hoče biti izobražen, mora si najprej izobraziti srce in voljo, poskrbeti si mora za dušno izomiko. Svetna gospoda, ki se je leta in leta učila lepo vesti, še ne more biti prav izobražena, ako si še ni izobrazila srca v dušni izomiki.

Me pa hočemo biti vsestransko prav izobražene in zato smo tudi zadovoljne, ako ima deklíška zveza z Marijino družbo nekako tiho medsebojno vez. Naša deklíška zveza je zidana na katolíški podlagi, kako bi vendar bilo to, da bi na svojih shodih in v svojem listu, ki je „Naš Dom“, ne smela omenjati ničesar verskega? To bi bilo vendar ravno tako, kot da bi postavili hišo temelj iz opeke in malte, zgornji del pa bi hoteli imeti iz same malte ali iz same opeke. Tako poslopje se mora porušiti; tako društvo pa, ki na svojih shodih noče, da bi se omenjalo kaj

verskega, mora postati liberalno. In zakaj smo izgubili že toliko katolíških društev? Zakaj so postala liberalna? Ali ne ravno zato, ker se na shodih ni govorilo nič verskega? Gotovo! Ako bi se na shodih povdarjale vedno tudi verske reči, bi se tisti liberalčki vedno že sproti trebili in nikdar bi ne dobili premoči. Če pa nas imajo za „tercijalke“, to nič ne de! Pokazati se moramo kot vojščakinje, ki se ne bojimo ničesar, kadar se gre za vero in dom. Če se izven cerkve smejo sramotiti verske reči, zakaj bi mi na svojih shodih izven cerkve ne smeli govoriti o veri in jo zagovarjati? Res je, da „Naš Dom“ ni pred vsem za to ustanovljen, da bi se v njem pisalo samo o dušnih zadevah, vendar, ker je treba zdrave duše za časno in večno srečo, se pa verska stran že sme po potrebi povdarjati. Naš namen je, ohraniti narod trden v veri in v ljubezni do domovine. Mladdenke, članice deklíških zvez, proč s strahom pred Marijino družbo, „tercijalka“, kakor psujejo napredneži, ni nečastno ime! Saj zmagujemo vsikdar le pod „roko božjo“ in lahko se je boriti pod varstvom Marijinim kot „Njen otrok“!

V tem prepričanju vas pozdravlja vaša obmejna sestra Marija Antonija.

Dobri nasveti.

Mladdenka ob bolniški postelji. O duševni postrežbi bolnikov. Pri nas je, drage mi tovarišice, lepa navada, bolnike obiskovati in jih tolažiti. Posebno ob nedeljah se ljudje radi zbirajo pri bolniku. A vendar moramo biti pri tem previdni, zlasti, kar se tiče govorjenja v sobi bolnikovi. V prisotnosti bolnika nikdar hitro ne govorimo. Najbolje mu de odločna, razločna, pa ljubeznjiva govorica. Kadar govorimo z bolnikom, se mu moramo vستي nespoti, da naš bolnik lahko gleda v obraz. Paziti moramo, da bolnika ne razburjamo. Zato se varujmo nepremišljenega govorjenja kakor na primer, da slabo izgleda, da je ta ali oni za to boleznijo umrl, kot jo ima dotični bolnik itd. To bolnika prestraši in slabo vpliva nanj. Tudi

premočno zapiranje in loputanje z durmi mu dene težko.

Kadar se bolniku toliko izboljša, da lahko posluša čitanje, je zelo hvalevredno, da se mu tu in tam kaj čita, da se nekoliko raztrese in razvedri. A čitati se mora počasi in razločno, da se mu ni treba preveč mučiti s premišljevanjem. Ako pa že sam lahko čita, postaviti mu je luč za glavo, po dnevu pa je dobro, da se ureli postelja tako, da pa la svetloba za vzglavjem v sobo. Dobro dene bolniku kaka izprememba v sobi. Zatorej mu je večkrat treba prinesiti v sobo kaj takega, kar ga veseli. Posebno ima bolnik rad cvetlice. Če gréste, ljube moje, obiskat kakega bolnika, bolno znanko ali tovarišico, bi ji gotovo ráde kaj prinesle,

napravile ji kakò vèselje. Če družega nimate, glejte, da ji prinesete šopek cvetlic, četudi so nabrane na travniku, in videle boste, da bo vsak bolnik ali bolnica imela veselje ž njimi. Vendar pa mora biti tudi tukaj prava mera, kajti vonj preveč dišečih cvetlic ne dene dobro bolniku.

Ker smo že pri tem, da govorimo o bolnikovi duševni postrežbi, mislim, da ne bo škodilo, ako izpregovorimo o tem, kako ravnati, če je kdo tako nevarno bolan, da ga je treba prevideti.

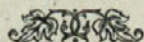
Pred vsem je treba bolnika ljubeznjivo opomniti na to, ako hoče duhovnika, ako ga že sam ne zahteva. Nikoli pa iz napačnega strahu odlagati do zadnjega hipa, ko bolnik ni več pri zavesti. Seveda tudi ni treba duhovnika mučiti poprej, dokler še bolnik ni nevarno bolan. Ako pa si bolnik, ki je že dolgo bolan, večkrat zaželi duhovnika, pa bi bilo na mestu, da bi se istega prej vprašalo, kedaj mu je najpriljubnejše priti k bolniku.

Soba bolnikova naj bo pa zlasti ta dan posebno lepa in prežarčena. Tudi je primerno, da se pred bolnikom položi lep, snažen prtič mesto obhajilnega prta. Tudi bolnik naj bo kar naj-

snažnejše opravljen; to zahteva svetost Najsvetejšega Zakramenta. Miza se pogrne z belim prtom. Na mizo se postavi križ z dvema svečama. Na desno stran križa posodico z blagoslovljeno vodo, na levo drugo z navadno vodo, da si duhovnik umije prste. Tudi se dene na eno stran rutica za duhovnika, da si lahko obriše prste, in ako se deli bolniku sv. poslednje olje, tudi krožnik s soljo in klopčiči prediva.

Lepo je, ako domači in drugi ljudje, ki pridejo ob taki priliki k bolniku, sprejmejo duhovnika pred hišo z gorečimi svečami. To je res ljubeznjivo, pretresljivo in v srce segajoče. Pa te sveče se ne smejo ugasniti po končanem svetem opraviilu v bolnikovi sobi, ampak zunaj, ker bolniku utegne težko deti duh ugašenih sveč. Skušajmo to lepo navado uvesti, kjer je še ni.

Velik siromak je bolnik, zato imejmo usmiljenje z vsakim, tolažimo ga, delajmo mu srčnost. Kdor je, ali je bil kedaj sam bolan, ve, kako dobro dene ubogemu bolniku vsaka prijazna beseda. Bodi nam v usmiljenju do bolnikov za vzgled naš Zveličar, ki je imel toliko in tako srčno sočutje s temi siromaki. Tončka Gornjeradgonska.



Društveni glasnik.

Ptuj. Da se tukajšna deklška zveza res, od dne do dne bolj razcvita in razvija, je zopetno dokazal slovesni shod dne 27. julija. Vlč. gosp. duh. vod. prirčno pozdravlja občinstvo, osobito razne goste, ki so nam došli od sv. Marjete — Hajčine, da celo iz daljnega Dunaja in Budin-Peštre. Po pozdravu obravnava temo o nespametnih in pametnih skrbih, da je bilo občinstvo ginjeno do srca. Po treh mladenkah J. Vičovič (pesnik) M. Stumpf (Lenika) in M. Mlinarič (Ivanka) se je dovršeno deklamovala Silvin Sardenko »Samostanska Lilija«. Z mičnimi govori ste nas iznenadili in razveselili J. Petrovič kot zastopnica Dunajske dekl. zveze in mladenka Valenko od sv. Marjete. G. duh. vod. izreka v imenu svojem kakor v imenu Ptujске dekl. zv. imendansko čestitko in zahvalo članici, velecenjeni in neumorni gosp. Erni Razlag, ki je v vsem voditeljica in svetovalka v naši zvezi. Strinjajoč se z g. duh. vod. zaklicali smo gospodrični 3 kratni gromoviti Zivijo. Konečno sledi slavnostna točka v čast vlč. g. duh. vod. ki v kratkem praznuje svoj god. Prireditve je obsegala 3 dele: 1. Igro: »Naša

deklška zveza«, (sestavila čl. g. Razlag) katero so uprizorile res dovršeno diletantke: M. Stumpf, M. Mlinarič, F. Breznik, N. Petrovič, J. Horvat, J. Potrč in T. Katnik. 2. Čestilne deklamacije predavane po članicah N. Petrovič in A. Kovačič (lastni sestavek). 3. Čestilno pesem, ki jo je lepo pel naš mešan zbor pod vodstvom g. Frasa. Cela predstava je napravila vsestransko najboljši vtis. Vlč. g. duh. vod. se iz srca zahvaljuje za izkazano mu čast. Prihodnji shod bo 21. septembra. Naša zveza bo tudi sodelovala pri slavnostni otvoritvi kmetskega doma na Hajdini, na kar se že danes opozarjajo članice. »Na neumorno skupno delo« Vam kliče sestra Marica.

Vurberg. Dne 13. julija mesečni shod. Predsednica Paula Kreft pozdravi zbrana dekleta ter poroča o novoizšli knjigi »Dragoceni biseri« (P. Senice) in jo priporoča v nabavo društvu kakor posameznikom. Mica Pirnik nam priporoča, da naj bo prva skrb vsake mladenke snaga pri hiši. Julika Lah je govorila o alkoholu. Tončka Ilec, o spoštovanju do duhovni-

kov. Marija Bezjak je govorila o vrednosti mladih let. Malka Minih je deklamirala »Kmečki hišic. Ana Minih »Naročilo«. Marica Rašl »Sreča vseh sreč«. Tončka Lovrenčič »Turki na Slevici«. Toraj pogum velja! Srce naše naj strahu ne pozna!

Malika.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Veliki Dekliški shod, ki ga je priredila naša »Dekl. zv.«, se je zelo dobro obnesel. Ob 9. uri pridiga domačega č. g. voditelja Miroslav Ratej. Veljala je posebno mladenkom, in jih opominjala naj bi v vseh dušnih in telesnih potrebah prosile pomoči pri svoji nebeški Samaritanki, Pomočnici kristjanov. Med sv. mašo skupno sv. obhajilo deklet in po sv. maši procesija v družbeni prostor. Domači č. g. voditelj otvorijo zborovanje, pozdravijo došle mladenke in izvolijo za predsednico shoda Micko Karba (Ljutomer) za namestnico Treziko Kovačič (Gornja Radgona). Domača predsednica priporoči vse zveze ljutomerske dekanije v varstvo Brezmadežne. Slavnostni govornik č. g. Fr. Štuhec od Kapele so nam podali mnogo lepih nauk in opominov k vstrajnemu, požrtvovalnemu in nesebičnemu delovanju v edinosti in složnosti za sv. vero in narod. Zastopnice Mar. družb so nas spodbujale k neustrašenosti v verskih načelih, Micka Kvas (Sv. Jurij ob Šč.) Julika Novak, Micka Babič (Ljutomer) Trezika Kovačič (Gornja Radgona) Francka Vaupotič, Anica Pušenjak (Sv. Križ). Vrle članice dekl. zvez: za neumorno in vztrajno delo za narodni in verski napredek Krist. Šek (Sv. Jurij ob Šč.) in Otilja Bibjanko, Sv. Jurij Micka Karba, Loj. Šoštarčič (Ljutomer) Francka Črnel, Anica Kosi (Sv. Križ) Roza Sket (Kamnica). Tudi za gospodinske vrste je bilo slišati več resničnih zgledov vestne, kakor tudi neredne gospodinje: Trezika Stefanec, Mic. Horvat (Sv. Jurij) Frančka Peršak (Sv. Križ). Trezika Vreča (Gornja Radgona) je deklamirala »Moj zaklad« kakor tudi več domačih deklet za kar se domača predsednica vsem iskreno zahvali in izroči pismen pozdrav od gdč. Pepice Senica iz Selnice pri Šmarju. Posetila so nas tudi dekleta od Kapele, Negove, Male Nedelje, Sv. Andraža, Sv. Lovrenca v Slov. gor. Domači č. g. voditelj še enkrat ponovijo sklepe, ki smo jih storile, opominjajo, naj se po njih ravnamo in zaključijo zborovanje. V popoldanski pridigi so nam č. g. Fr. Štuhec priporočali Srce Jezusovo kot posebno zaveščišče mladine v vsaki tiskih. Po večernicah je sledila igra »Dve sestre« ki so jo igralke novinke izvrstno rešile. Za »Slov. Stražo« se je nabralo 22 K 6 v (Lojz. Šoštarčič). Bodi izrečena srčna zahvala vsem, ki so sodelovali in pripomagali, da se je shod tako lepo izvršil. Vsem skupaj kličem iz srca: Bog plačaj!

Sesterski pozdrav vsem dekliskim zvezam.

Sv. Trojica v Haložah. Drugo polletno poročilo o delovanju trojičke »Mlad. zveze«. 8. pod. shod 5. prosinca. Predsed. Hren Jožef slika nepopisno škoda in pogubo branja slabih knjig in časnikov in vspodbuja mladeniče k naročevanju časnikov, časopisov in knjig. Nato

je navedel g. duh. vod. nekaj vzgledov, kako se norčujejo liberalci iz »zastarele vere nazarenskega tesarja«, ter se trudijo za odpravo križa iz šol in javnosti, popolno razkristjanje ljudstva itd.

9. poduč. shod 23. svečana. Z živimi besedami je slikal predsednik pogubnost alkohola. Slišali smo na to tek in razvoj druge balkanske vojske.

10. poduč. shod 2. sušca. Govoril je Jožef Svenšek »Kako ljubimo svoj narod«. Po tem poduč. govoru je pristopilo k Zvezi na novo 10 mladeničev. Ko smo te vpisali, so se pojasnjevale nekatere manj znane besede iz vprašalne škatlje.

11. poduč. shod 6. malega travna. Anton Pernek je nastopil z deklamacijo »O čuvaj cvet mladostnih let. Preds. je deklamiral »Pomlad«. Temu je sledil bodrilen govor preds. s sledečo vsebino: Ni dovolj, da skrbimo samo za svoj lastni blagor treba je, da delamo in skrbimo tudi za blagor našega milega slovenskega naroda, in če hočemo za narod res kaj zdatnega storiti, moramo biti požrtvovalni. Požrtvovalnosti se pa ravno učimo pri »Mlad. zvezi«, v njenih poduč. shodih se nam požrtvovalnost popisuje, razkazuje za njo se navdušuje. Na to je Andrej Kranjc na podlagi članka o združitvi Hrvatov in Slovencev razmotrival, da delamo z vsemi močmi za obrambo in napredek skupnega 6 milijonskega hrvatsko-slovenskega naroda. Po ureditvi nekaterih notranje društvenih vprašanj bil je na vrsti slovesen protest proti zadnjim žalitvam slovenskega naroda v Ptuj na belo nedeljo ob priliki orlovske slavnosti in slovesne blagoslovitve orlovske zastave v minoritski, slovenski, farni cerkvi.

12. poduč. shod 1. vel. travna, o katerem je bilo že poročano v 13. številu »N. D.«, in le nekoliko moram še spopolniti, da smo priredili prvokrat 25. vel. travna skupni izlet k sv. Duhu, ki se je zelo obnesel.

13. poduč. shod 8. rožnika. G. duh. vod. pozdravi fante posebno prisrčno, ker so v tako častnem številu okrog 40 pri poznem sv. opravilu skupno pristopili k mizi Gospodovi in posvetili sebe in »Mlad. zvezo« najsvet. Srcu Jezusovemu. Pohvali jih za njih neustrašen nastop in zirljiv vzgled in želi, da bi zmiraj tako ostali. Predsednik je govoril o pravi krščanski, nesebični ljubezni in prijateljstvu med mladeniči. Potem je Marica Marinčič, deklamovala za začetek rožnika primerno pesmico iz »N. D.«: »Majniku v slovo«. Nato je govorila Jerka Kurež navdušene besede, da se izobrazujemo in pomankljivo dosedanje izobrazbo izpopolnimo iz dobrih knjig. Navzočim dekletom svetuje g. duh. voditelj, ker so že večkrat izrazile željo po »Dekliški zvezi«, da sestavijo takoj imenik tistih deklic, ki bodejo takoj članice, ko bi se Zveza ustanovila, in ustanovila se bode, ako se oglasi 20 deklet. Ker se jih je takoj zapisalo 24, določil se je 20. julij za ustanovno slovesnost nove trojičke »Dekliške zveze«.

Tako toraj smo delali mi trojički mladeniči v prvem letu obstanka »Mlad. zveze«, boreči se za sv. vero in ljubi dom slovenski. In tako

še hočemo zanaprej, kar ti bomo poročali dragi »Naš Dom« v kratkem in do tedaj na veselo svidenje!

Središče. Štirimesečno poročilo Dekl. zv. 5. shod v letu 1913. se je vršil dne 25. maja s sledečim vsporedom. I. Po običajnem pozdravu predsednice je ta govorila o vztrajnosti. Dekleta naj se pridno udeležujejo mesečnih sestankov in društvenega petja. II. Zadravec Marija nam je v krasnih besedah opisala najlepši čas — mladosti čas, na podlagi pesmi: Zdaj le hiti vence viti. o mladina zdaj je čas. . . III. Luci Ivana prednaša: Velegrajska himna. IV. Rakuša Roza: o naslednjih plesa in slabih družbah. V. Predsednica prečita iz N. Doma: Boj za kroj, članice pa so izrekle svoje mnenje o nar. noši. VI. Klobučar Jera: o važnem svojstvu vrle gospodinje, o pobožnosti. Shod se je zaključil s petjem narodnih pesmic.

6. Shod 22. junija. I. Predsednica otvori shod ter čita iz N. Doma članek o stanovitosti. Nadalje govori o nestalnosti v Dekl. zvezah in navaja vzroke nestanovitnosti kakor: boječnost, samoljubje itd. II. Pevec Otil.: vse za vero, dom, cesarja. III. Črček Mar.: iz N. Doma članek o nevošljivosti. IV. Sveta vojska. Č. g. duh. vod. čitajo govor gđč. Stupce v Ljubljani na protialkoholnem shodu. V. Vpisovanje udov v abstinenčno društvo. VI. Predsednica zaključuje shod, želeč, da se prihodnji mesec udeleže dekleta v obilnejšem številu pouč. sestanka.

7. Shod dne 20. julija. I. Shod se otvori s pesmijo »Rožič ne bom trgala«. II. Kunst Mar. in Jurkovič Mar. prednašata epos »Črna gora pri Ptujcu«. III. Ladič Eliz.: (govornica iz Mihalovec na Hrvaškem) o stalnosti in ponižnosti. Nadalje o navdušenosti deklet za sv. vero v nekdanih časih, ki so morale celo za njo prelivati kri. IV. Škorjanc Jerca poroča o delovanju Slovencev na Dunaju (Straža) in v Gradcu (Kres). V. Kocjan Mar.: Premišljevanje, zakaj nas je Bog ustvaril. VI. Raznoterosti: o navodilih zdravilnih rastlin in zdravljenju v domači hiši, (za zgodovinsko društvo v Mariboru) o katoliškem shodu v Ljubljani itd. Predsednica zaključuje shod.

Dne 31. julija je priredila Dekliška zveza skupno z Orli »Poslovilni večer« kot odhodnico včl. g. kaplanu M. Krajnc, kjer se smo se zadnjič sešli s svojim voditeljem, ki nam je bil v teku dveh let naš dober voditelj, skrben učitelj, zvest prijatelj, vnet buditelj in boritelj, in da smo se še enkrat zahvalili za vse dobrote, ki jih je skazal mladini. V imenu Dekl. zveze je govorila predsednica Lončarič, v imenu Orla pa Hrnja, Aleksič in Črček.

8. Shod dne 10. avg. I. Shod se otvori s pesmijo »Zvezda«. II. Predsednica čita iz N. Doma: V tem znamenju bomo zmagale. III. Črček Liza: Hajdukova oporoka (Gregorčič). IV. Zadravec Mar.: o razkolništvu med Slovani in o Cirilu in Metodu. V. Pogovor o dekanjskem shodu Dekl. zveze ki se namerava vršiti dne 7. sept. v Središču Določijo se govornice. VI. Č. g. kaplan Toplak vstopijo. Podgorelec Terez. jih iskreno pozdravlja v imenu Dekl. zveze proseč jih, da nam bodo odslej

naš duh. voditelj. VII. Č. g. kaplan nam polagajo na srce, kot v pozdrav slovensko trobojnico. Belo barvo priporočajo dekletom kot znak nedolžnosti in čistosti, modro, ki spominja barve neba, kamor naj povzdiguje svoje misli, ru-dečo, podoba ljubezni, katero naj vedno gojimo v svojih srcih in sicer ljubezen do Boga, do bližnjega in do slov. domovine. VIII. Predsednica se zahvali č. g. kaplanu za bodrilne besede ter zaključuje shod. Dekleta še zapoje: Oj hišica očetova . . .

Prihodnji shod se vrši 7. sept. ki bo obenem dekanjski shod Dekl. zvez Velikonedeljske dekanije. Dekleta posameznih zvez se potrudite, da pripomorete s svojo udeležbo, da bo shod sijajen in da se povoljno obnese, — nam v prid, kjer se nanovo navdušimo za nadaljno delovanje in za lepe cilje, ki je imajo Dekl. zveze. Na shodu se bo govorilo (primeri N. D. št. 16 str. 251 op. ur.) kaka narodna noša se naj vpelje v naši dekaniji oz. Dravskem polju. Na shodu v Mariboru se je namreč sklenilo, da se o tem pogovarjajo posamezna dek. okrožja. Obenem bo tudi ustanovitev oziroma volitev odbora za dek. okrožje, ker oni v Ormožu ni potrjen, ker ni bilo predsednic zraven, zato se prav posebno vabite vse predsednice Dekl. zvez, da se gotovo udeležite. Spored in kar še bo važno se priobči v Slov. Gospodarju. Vsaka zveza naj tudi pošlje po eno ali več govornic. Toraj dekleta naprej in na veselo svidenje v Središču. Tajnica.

Svečina. Dne 3. avg. umrla je po dolgi bolezni članica Marijine družbe Helena Paulič stara 17. let. Kako je bila spoštovana in priljubljena, kazala je lepa vrsta pogrebcev. Družbenice so ji zapele slovo na domu »Z Bogom« in pri odprtem grobu »Otrok Marijin«. Č. družbeni vod. so govorili ginljivo slovo. N. v m. p. Družbenka.

Škale. Dne 22. junija je uprizorila Mlad. zveza svojo prvo predstavo svetopisemsko igro »Izgubljen sin«, ki je izpadla v splošno zadovoljnost, če ravno je večina igralcev šele prvič nastopila. Pri mesečnem sestanku je govoril Vekoslav Zajc o petih strupenih kačah. O slabi tovarišiji, o socijalnih demokratih, o liberalnih časopisih, o grešnem znanju in slednjič o sovražstvu in razprtiji v mladeniški zvezi. H koncu razpravlja o društvenem delovanju. Nato nas opozorijo č. g. kaplan na nekatere opazke naših političnih nasprotnikov. Za tem govorijo Ivanu Plac lepe poslovilne besede. Potem govori Kvartič o dobrem berilu. Pripravljamo se tudi za izlet. Fr.

Št. Vid pri Planini. Poročilo o poučnem shodu, ki se je vršil 13. julija. Ocvirk Cilka opominja, kako morajo biti dekleta miroljubna in spravljiva v domači hiši. Vertačnik Malika dekl. »Naš čolnič otmimo. Jožefa Sevšek vabi dekleta, naj v obilnem številu zahajajo k poučnim zborovanjem in govori o dekliskem ponosu. Poljšak Malika dekl. »Iz balkanskega bojišča, mati na grobu sina«. Nazadnje so zapele pevke nekaj lepih pesmic, kakor »Glejte kak solnce zahaja«, »Kje dom je moj«, »Mla-tiči« in druge. Preds.

Šmarje pri Jelšah. Dne 5. julija je obhajala Mladiška kakor tudi Dekl. zv. 5letnico svojega obstanka. Kako je bilo pri nas v društvenem oziru poprej žalostno! Nevedno so hodili fanti svojo pot, dekleta ravno tako. V tem položaju dobili smo pa požrtvovalnega in izkušenega voditelja č. g. Franca Sinko. Neutrudljivo je skrbel za povzdigo društvenega življenja v Šmarju. Ustanovil je Mladiško kakor tudi Dekliško zvezo, iz katere se razcvita tako lepo sedaj tudi Marijina družba že 4 leta. Vzgojili smo pet deklic za samostan. Imeli smo mnoge shode, v katerih smo spoznali važnost mladinske organizacije. Zoper strupeni, brezverski liberalizem se mora združiti mladina, kar je še pošteno, ako hočemo še ohraniti svojo vero in narodnost. Koliko smo se zabavali v igri! S tem se je zabavilo veliko greha, kajti mladi svet mora imeti tudi nekaj razvedrila, če nima poštenega, si poišče slabega. Naš društveni voditelj je ustanovil tudi kmečko posojilnico in marsikateremu kmetu pomagal iz zadrege, kar se bo ohranilo v hvaležnem spominu v Šmarskem okraju. Zato kličemo duhov. voditelju, kateremu je odločen sedaj drug delokrog: Bog poplačaj vse, kar ste nam storili dobrega. Pooblaščenka Mladinskih društev v Šmarju.

Dol pri Hrastniku. Naše kat. izobraž. društvo je bilo ustanovljeno 30 junija lanskega leta. V tem letu je imelo trikrat poučno predavanje. Prvi poučni in ob enem ustanovni nagovor je imel mladinski organizator vlč. g. dr. Hohnjec, ki nam je v jedrnatih besedah pojasnil namen in pomen kat. izobr. društev. Drugo poučno predavanje se je vršilo 15. grudnia l. l. Govoril je g. Žebot iz Maribora. Opisal je krvave slike iz Balkana, in navduševal mladino, da kakor se Bolgari pogumno bojujejo s krvoločnim Turkom za sv. križ in svobodo, tako moramo tudi mi pogumno in brez strahu odbiti napade tistih, kateri napadajo sv. vero in blatijo naš materni jezik. Tretje predavanje je bilo dne 6. julija. G. Veble iz Celja je predaval o avstrijski ustavi. Razložil je nje začetek in pomen ter na koncu svojega govora vabil vse navzoče neude naj pristopijo k našemu društvu, katero ima na razpolago dovolj zabavnih in poučnih knjig. Naročeno je tudi na dobre časnike na Slovenca, Domoljuba, Stražo in Slovenskega Gospodarja. Mladinski list Naš Dom je še žal pri nas malo poznan, zato prosim društveni odbor, naj se za prihodnje leto potruži, da se bo naročilo tudi nekaj iztisov tega prekornega lista. Naš Dom je list, katerega mora mladina z veseljem čitati, saj je ravno v njem toliko lepih in koristnih navkov. Z veseljem čitamo lepe knjige katerih večino so darovali društvu prečast. gospod župnik, za kar jim izrekamo tukaj iskreno zahvalo. Da ima naše društvo mnogo nasprotnikov, tega mi ni treba omenjati. Zlasti liberalci se posebno zanimajo za nas, kar priča to, da so na vsako naše predavanje poslali svoje zastopnike, pa ne z namenom, da bi se kaj naučili, ampak me-

nijo, da bodo na naših shodih slišali kaj, za kar bi nas potlej razglašali po svojih liberalnih časnikih. Dal Bog, da bi se letos razcvetela v naši župniji tudi dekliška zveza.

Dolgo še potem smo spali, ko sovražniki so vstali. Toraj zdaj na delo dragi, da ne vzamejo sovragi, kar smo s trudom priborili in to leto pridobili.

M.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Delovanje Dekliške zveze v preteklem polletju. O prvem poučnem shodu in dveh gledaliških predstavah, ki jih je zveza priredila v predpustu, je »Naš Dom« že poročal. Na drugem poučnem shodu dne 2. sušca smo se navduševali za boj proti alkoholu. Otvorila je zborovanje Verk Ema s krepko deklamacijo »Na boj!« Drofenik N. je prednášala »Poliček«. Temu je sledil zanimiv dvogovor »Zakaj v treznostni odsek?« govorili Drofenik Mar. in Verk Mar. Prva je bila vnetá zagovornica treznostnega gibanja, druga njega nasprotnica; končno pa se je vendar dala prepričati o škodljivosti alkoholizma in pristopila v treznostni odsek. Vlč. g. duh. vod. so razlagali, kako v nekaterih krajih delujejo za treznost. Opominjali so nas, naj se tudi me trudimo, da se pijančevanje, v katerem tiči vse zlo in gorje našega ljudstva odpravi. Mešiček Neža je na to deklamovala protialkoholno pesem »Bog hoče!«

Tretji poučni shod je bil 11. maja. Pozdravni govor vlč. g. vod.: Oživala narava nas mogočno vspodbuja, naj z novim navdušenjem gremo na delo, da si pomladimo gorečnost. Mešiček N. je razpravljala o lastnostih, ki so neobhodno potrebne vsaki gospodinjini in v katerih se mora mladenka zgodaj vaditi, če se hoče dobro pripraviti za bodoči poklic. Verk Ema nas je vnela k čuvanju svoje dekliške časti. Vehoar Ana je slikala boj slov. mladenke z njenimi nasprotniki. Orožje, ki ga naj rabimo: Odločna volja, vestno izpolnjevanje svojih verskih in narodnih dolžnosti, srčnost v vsem, kjer se gre za čast božjo, narodovo in našo. Geslo: Smrt — a greha ne! Strašek Joz. je deklam. »Domovini«. K sklepu so nam vlč. g. voditelj podali zopet mnogo lepih nauk. Med drugim so nas opozarjali, naj skrbimo, da ne bodo naši shodi zastoj. Vsak sestanek naj bo nov korak k cilju.

Na četrtem poučnem shodu, 1. junija so vlč. g. voditelj povdarjali pomen društva »Sv. vojska«. Alkoholizem je največji sovražnik človeštva, zato stopimo vsi brez razločka v vrsto tistih, ki so mu napovedali boj. Vneli so nas tudi za vztrajnost v sodelovanju pri obrambnem delu »Slov. Straža«. — Naše mladenke so uprizorile dne 8., 15. in 29. junija lepo in ganljivo gledališko predstavo »Na Srcu Marijinem«. Igra proslavlja Marijo pomočnico kristjanov in so jo igralko splošno prav dobro izvedle. Po-hvalno moram omeniti, da nas je pri tej priveditvi, poleg domačinov, počastilo tudi mnogo sosedov.

Prirejene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev
Središče	31. julija	Dekliška zveza	»Poslovilni večeri«
»	10. avgusta	» »	mesečni shod
Soštanj	27. aprila	» »	poučni shod
»	25. majnika	» »	»Nežka z Bleda« in »Lu-
»	15. junija	» »	knja v namiz. prtu«
Sv. Pavel pri Preboldu	30. avgusta	» »	podučni shod
			» »

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev	opomba
S. Trojica v Hal.	14. septembra	Mladiška zveza	podučni shod	
Središče	7. »	Dekliška zveza	dekanijski shod	
			»Junaške Blejke«	

Poučevali se bodo sledeči predmeti: krščanski nauk, gospodarsko računanje in knjigovodstvo, gospodinjstvo delo na vrtu, v hiši, kuhinji, hlevu in sirarstvo. V šivanju se naučijo dekleta krpanja obleke, napravo priprostih oblek in perila za moške in ženske na šivalnem stroju. Poučujejo samo v gospodarstvu izprašane moči in dekleta opravljajo, razdeljene v posamezne skupine, delo v hiši in hlevu pod nadzorstvom učnih moči.

Ta šola se je med ljudstvom že udomačila. Saj tudi kmečki gospodar spozna dandanes korist za gospodarstvo, ako se njegova hčerka bolje izobrazi in pozna pameten napredek v vseh važnih gospodinskih opravilih. Razumna gospodinja še bolje vzdržuje hišo kakor gospodar. Z veseljem se priznava dejstvo, da je to šolo vsak tečaj obiskovalo tudi več slovenskih učenk.

Učenke morajo biti vsaj že 16 let stare in navajene potrebnih opravkov. Morajo seveda imeti veselje do učenja in biti pridne, ker čas je kratek.

Prošnje s priloženim krstnim listom in šolskim spričevalom naj se pošljejo do 30. avgusta na vodstvo tečaja: St. Josefsgut in Maria Trost. Posamezni okrajni odbori in kmetijske po-

družnice dajejo tudi podpore ali stipendije.

Alkohol in zločinstvo. Pariška visoka šola za socialno vedo je priredila zadnji čas vrsto predavanj o „Zločinu“. Dne 13. svečana je predaval maire (župan) Lafont iz Firmine v loirskem departementu o alkoholu in zločinstvu. Njegova dobra izvajanja so dokazovala žalostno dejstvo, da je alkohol vzrok največ zločinov. Navedel je iz Severne Amerike zanimive podatke, s katerimi je svojo trditev podprl. V državi Dakota je postavno prepovedano prodajati alkohol. Devet mesecev pred pravno veljavnostjo dotičnega zakona je bilo 4406 jetnikov. A 9 mesecev potem, ko je bilo prepovedano, prodajati alkoholne pijače, je pa bilo zaprtih le 1670 ljudi. Nekaj podobnega je bilo v Pensilvaniji, kjer je bilo l. 1908. postavno prepovedano, prodajati alkoholne pijače. L. 1907. je bilo tam 4623 jetnikov, a leta 1908. pa že samo 2567. Tudi v državi New Hampshire je bilo prepovedano, prodajati opojne pijače. Ondaj je bilo v tej državi po kaznilnicah in prisilnih delavnicah le 473 kaznjencev. Žal, da je bila v tej državi prepoved o prodaji alkoholičnih pijač razveljavljena, kar je pa imelo take posledice, da je bilo že na-

slednje leto 838, in 4 leta pozneje 2181 kaznjencev.

Praški profesor -- poljedelec. Dr. Franjo Sedlaček, profesor praške trg. akademije, se je namenil letošnje počitnice uporabiti v to, da se nauči srbsko-hrvatskega jezika in okrepi tudi svoje živce. Stvar je prijel na pravem mestu. Naselil se je v vasi Gornji Meluš v Bosni pri nekem kmetiču ter ž njim in njegovimi otroci opravljal vsa kmečka dela, ž njimi jedel in spal, kakor vsak izmed njih. Ko so tu opravili najhujše, se je naselil profesor k drugemu kmetiču in prevzel pošten del bremena ob žetvi. Vsa stvar se je dr. Sedlačku izborna obnesla: Prav dobro mu gre že Hrvaščina in zdrava, zagorelo-rdeča lica pričajo, kako izvrstno mu je teknilo kmečko delo in jelo ter čvrst planinski zrak. Posnemanja vredno!

Poljakinje proti gizdavi obleki. Poljakinje v Varšavi ustanovile so društvo, katerega članice imajo delati propagando proti potratni ženski noši. Delovanje v tem društvu bo velikega socialnega pomena in zelo dobro bi bilo, da bi si res cel nežni spol vzel te poljske žene za vzgled.

100letna služkinja. V neki dunajski hiši služi služkinja Ana Stiasni, ki je te dni slavila svoj 100letni rojstni dan. V sedanji službi je že nad 50 let. K 100letnici ji je častital sam sveti oče Pij X. in ji poslal svoj blagoslov in sliko z lastnoročnim podpisom. Tudi knežinja Klementina Meternih je starki čestitala.

Ako se ti gnoji (bule, turi i. dr.), pospešiš zorenje rane, ako pokladaš na njo gorko čebulo. Čez lahko daš obkladek, da se ti ustavi vnetje. Obkladke delaj vedno s prekuhano vodo, potem so lahko mrzli ali topli.

Črva takoj v začetku preženeš, ako daš na isti del, kjer se ti dela, obkladek iz prekuhane vode, v katero si pomešala nekoliko alkohola (špirita), in sicer na 4 dele vode in 1 del špirita.

Živa priča iz Napoleonovih časov. V nekem pariškem predmestju živi v

zelo skromnih razmerah 105letni starček Pierre Schamel-Roy, ki je kot 12leten deček videl in govoril z Napoleonom I. Njegov oče je bil kot vojak v Napoleonovi telesni straži in Pierre se je rodil v versaillevski palači. Pierre se je večkrat igral s cesarskim princem „rimskim cesarjem“ in še danes hrani kot največjo dragocenost — punčiko, s katero se je mali princ igral. Starčku se sicer poznajo njegova visoka leta, vendar je še lahko spoznati, da je bil v mladosti postaven mož. Ves mladosten pa postane, kadar pripoveduje o Napoleonu. „Cesar! Da, jaz sem videl cesarja!“ Trikrat je bil na otoku Sv. Helena, kamor je njegov oče — zvest do smrti — sledil velikemu Napoleonu. Na očetovo prošnjo je enkrat smel pred cesarja. Dobro se še spominja „jetničarja“ — sir Hudson Loeja, pred katerega so ga najprej peljali. Britanski guverner je sumil, če nima morda 12letni Francoz kake tajne naloge, to je pisem za Napoleona; zato ga je dal sleči in popolnoma preiskati. Našli niso ničesar. Nato so ga peljali pred Napoleona, pred katerega je pokleknil in mu poljubil roko. Napoleon ga je pogladil po laseh in ga imenoval „zvestega mladega dečka“, Starček še danes ne more pozabiti Napoleonovih temnih oči s prodirljivim pogledom. Vso starčkovo dušo izpolnjuje spomin na velikega cesarja. Njegov skromni dom je okrašen s samimi spominki iz one dobe. Napoleonovih slik visi po stenah brez števila. L. 1848. se je Schamel-Roy boril na pariških cestah in bil ranjen. Kasneje je bil mnogo let garde-robier na pariški operi in sedaj dobiva državno pokojnino — poldrug frank na dan. 105letni starček — 25. avgusta bo praznoval 106. rojstni dan — je še jasnega in živahnega duha; čita in piše brez očal. Hrani se večinoma s sadjem in mlekom. Rad se pohvali, da se mu roke še prav nič ne tresejo, da gre še vsak dan na izprehod in da si še sam zakrpa obleko. Ob slovesu vam s trdnostjo napiše na vizitko posvetilo: „V spomin na 100letnega, čegar roko je držal v svoji Napoleon I.“